

– запровадження ноу-хау для забезпечення успішного виробництва статистичної інформації найвищої якості про адміністративні правопорушення.

Для України наявність незалежної, об'єктивної та оперативної інформації про якість процесів виробництва статистичної інформації, у тому числі про адміністративні правопорушення, характер перебігу різноманітних процесів та проблем, які виникають при формуванні статистичних даних, набуває надзвичайно важливого значення, особливо в сучасний період реформування НСС відповідно до європейських та міжнародних стандартів, запровадження новітніх статистичних та оцінних технологій, постійного системного підвищення якості статистичної інформації про адміністративні правопорушення та ін.

Моніторинг призначений допомогти виявити небезпеки (ризики), основні проблеми й оцінити ступінь і характер їх впливу на систему якості статистичної інформації про адміністративні правопорушення у цілому.

Що стосується моніторингу якості процесів виробництва статистичної інформації, який проводиться зовнішньою незалежною установою, то він є інформаційною основою глобального управління якістю статистичної інформації, в тому числі про адміністративні правопорушення.

Список використаних джерел

1. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://csrv2.ukrstat.gov.ua/>
2. Про затвердження Стратегії розвитку державної статистики на період до 2017 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.03.2013 р. № 145-р URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145-2013-%D1%80>

МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ «УКРАЇНА – 2020»

***Ішук Ярослава Володимирівна,**
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри статистики;*

***Горна Марина Олексіївна,**
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри статистики;*

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

Проблема сталого розвитку – одна з найбільш актуальних у сучасному світі. Спираючись на вчення В. Вернадського про ноосферу, науковці визнали необхідність створення триєдиної концепції сталого еколого-соціально-економічного розвитку. Відображенням цих ідей стало офіційне прийняття терміна «сталий розвиток» на Всесвітній конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро у 1992 році. За матеріалами цієї

конференції, сталий розвиток – це такий розвиток суспільства, який задовольняє потреби сучасності, не ставлячи під загрозу здатність наступних поколінь задовольняти свої потреби.

У кожної країни свій шлях до сталого розвитку. Деякі розвинені країни вже встали на цей шлях і намагаються дотримуватись основних критеріїв, деякі тільки розробляють програми переходу. В Україні розробка стратегії розпочалась у липні 2014 із запрошення громадськості надавати свої пропозиції щодо бачення розвитку країни. В підготовці документу взяли участь команда Адміністрації Президента, Виконавчий комітет реформ, Фонд «Відродження», Європейський банк реконструкції та розвитку, Національний університет «Києво-Могилянська академія», Київська школа економіки, VoxUkraine, Громадянська платформа «Нова Країна», Ініціатива «Реанімаційний Пакет Реформ», учасники відбору до Національної Ради Реформ, українські та міжнародні незалежні експерти.

«Стратегія – 2020» була прийнята в січні 2015 року і складається з чотирьох векторів руху: сталий розвиток країни; безпека держави, бізнесу та громадян; відповідальність і соціальна справедливість; гордість за Україну в Європі та світі. Як стратегічні індикатори реалізації Стратегії було передбачення досягнення 25 ключових показників, що допоможуть оцінити хід реформ та програм. Зараз, наприкінці 2018 року, можна оцінити хід реалізації Стратегії.

1. Першим індикатором є позиція України в рейтингу Світового банку Doing Business. Передбачалося, що наша країна в 2020 році буде серед перших 30 країн. У цьому році Україна піднялася на 4 сходинки і тепер займає лише 76 місце в рейтингу. Разом з тим за час реформ (2014–2018 роки) нашої країні вдалося піднятися на 20 позицій.

2. Кредитний рейтинг України – рейтинг за зобов'язаннями в іноземній валюті за шкалою рейтингового агентства Standard and Poors – буде не нижче інвестиційної категорії «BBB». В цьому році фахівці рейтингового агентства підтвердили довгостроковий рейтинг України в національній і суверенній валюті на рівні «B–». Цей показник залишається незмінним з грудня 2015 року.

3. За глобальним індексом конкурентоспроможності, який розраховує Всесвітній економічний форум (WEF), Україна повинна буде увійти до 40 кращих держав світу. У 2017–2018 рр. Україна посіла 81 місце у цьому рейтингу, при цьому в 2014–2015 роках вона займала 76 позицію, в 2015–2016 – 79, у 2016–2017 рр. – 85 місце.

4. Програмою передбачалося, що валовий внутрішній продукт (за паритетом купівельної спроможності, ВВП за ПКС) у розрахунку на одну особу, який обчислює Світовий банк, підвищиться до 16 000 доларів США. У 2014 році цей показник становив в Україні 8 668 дол. США, у 2018 році – 9210 дол. США. За думкою експертів Світового банку, у 2023 році його значення може підвищитися до 12 260 дол. США.

5. Чисті надходження прямих іноземних інвестицій за період 2015–2020 років складуть понад 40 млрд дол. США. За даними Міністерства фінансів України, за період 2015–2018 роки прямі іноземні інвестиції в економіку

України становили 8 877 млн грн. Причому за перше півріччя 2018 р. була зафіксована рекордно низька сума інвестицій – 430 млн дол. США.

6. Наступним індикатором є відношення дефіциту державного бюджету до валового внутрішнього продукту, воно повинно не перевищувати 3%. За цим показником Україна демонструє найкращі досягнення. У 2014 році за даними Мінфіна він становив 4,98%, у 2015 – 2,28%, у 2016 – 2,94%, у 2017 – 1,60%.

7. Максимальне відношення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до ВВП не перевищувати 60%. За даними Мінфіна, динаміка цього показника була такою: 2014 р. – 70,2%, 2015 р. – 79,4%, 2016 р. – 81,0%, 2017 р. – 71,8%. Бачимо, що за період реформування економіки значення цього показника коливалося, проте в цілому залишилося майже на рівні 2014 р. і перевищує рекомендовані 60%.

8. Енергоємність ВВП складе 0,2 тонни нафтового еквівалента на 1000 доларів США, за даними Міжнародного енергетичного агентства. Станом на 2017 рік енергоємність економіки України продовжує зашкалювати. Так, за даними щорічної доповіді Global Energy Statistical Yearbook 2017, українська економіка залишається другою найбільш енергоємною у світі з показником 0,318 кг н. е.

9. Витрати на національну безпеку й оборону становитимуть не менше 3% ВВП. У 2016 році ці витрати склали 4, 7%, у 2017 р. – 4,3%, у 2018 р. – 5,0%.

10. Чисельність професійних військових на 1000 населення збільшиться з 2,8 до 5,6 осіб за розрахунками Стокгольмського міжнародного інституту дослідження миру. У відкритому доступі даних про численність професійних військових немає. Натомість можна розглянути показник чисельності Збройних сил України на 1000 населення. За аналізований період цей показник збільшився від 3,2 у 2014 році до 6,0 у 2018 р.

11. За Індексом сприйняття корупції (CPI), який розраховує Transparency International, Україна увійде до 50 кращих держав світу. Україна здобула 30 балів зі 100 можливих у дослідженні Transparency International за 2017 рік і посіла 130 місце (зі 180 країн). Це на 1 бал більше та на 1 позицію вище, ніж у минулому році (29 балів, 131 місце зі 176 країн). Але в динаміці результати минулого року нижчі (1 бал проти 2), ніж у 2016 році.

12. Наступний індикатор – рівень довіри експертного середовища (адвокати, юристи) до суду, який за результатами опитування становитиме 70%. На нашу думку, цей індикатор не може бути об'єктивним показником через відсутність чітко визначеного кола експертів.

13. За результатами загальнонаціонального опитування рівень довіри громадян до органів правопорядку становитиме 70%. За результатами опитування населення фахівцями центра Разумкова, у 2017 році рівень довіри громадян до національної поліції складав 66%, до Збройних сил України – 70%.

14. Наступний критерій – оновлення кадрового складу державних службовців у правоохоронних органах, судах, інших державних органах на 70% – є важким для оцінювання, оскільки немає відповідних даних у широкому доступі.

15. Ліміт частки одного постачальника в загальному обсязі закупівель будь-якого з енергоресурсів складатиме не більше 30%. На нашу думку, цей показник теж є достатньо суперечливим, оскільки не має чіткої методології його розрахунку. На наш погляд, доцільніше було б застосувати індекс Херфіндаля – Хіршмана для оцінки ступеня монополізації ринку енергоресурсів. Розрахункові значення цього показника в 2016 році для ринку вугілля становили 2 353, для газу – 5 465, для нафти і газового конденсату – 5 087, електроенергії – 3 835; це свідчить, що ринки енергоресурсів України є досить монополізованими, особливо ринок нафти і природного газу.

16. Середня тривалість життя населення за розрахунками Світового банку підвищиться на 3 роки. У 2014 році середня тривалість життя українців становила 71,1 р. Отже, до 2020 р. цей показник повинен скласти 74,1 рік. За період дії Стратегії зазначений показник зріс ненабагато і в 2017 р. за даними Світового банку становив тільки 71,4 року.

17. Питома вага місцевих бюджетів становитиме не менше 65% у зведеному бюджеті держави. Незважаючи на різке збільшення частки місцевих бюджетів (з 31% в 2014 році до 49% у 2018 році), до запланованих 65% у 2020 році ще далеко.

18. Частка проникнення широкосмугового інтернету, за даними Світового банку, складатиме 25 абонентів на 100 осіб. За останніх три роки Україна досягла непоганих результатів у проникненні широкосмугового інтернету – з 8,88 абонента на 100 людей до 12,2.

19. Останні 7 індикаторів реалізації Стратегії оцінюють прогрес України в соціальній і культурній сфері, а саме:

- 75% випускників загальноосвітніх навчальних закладів володітимуть щонайменше двома іноземними мовами, що підтверджуватиметься міжнародними сертифікатами.

- Україна братиме участь у міжнародному дослідженні якості освіти PISA та увійде до 50 кращих держав-учасниць такого дослідження.

- Україна разом зі Світовим банком розробить показник добробуту громадян, визначиться з його цільовим значенням та проводитиме моніторинг змін цього показника.

- За результатами загальнонаціонального опитування 90% громадян України відчуватимуть гордість за свою державу.

- Під час участі у XXXII літніх Олімпійських іграх Україна завоює щонайменше 35 медалей.

- За глобальним індексом конкурентоспроможності у боротьбі за таланти, який розраховує одна з провідних світових бізнес-шкіл – INSEAD, Україна увійде до 30 кращих держав світу.

- 20 фільмів українського виробництва вийдуть у широкий прокат у 2020 році.

Водночас оцінити за цими показниками досягнення мети Стратегії «упровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі» неможливо через низьку визначеність формулювання та недостатність інформації за цими питаннями в широкому доступі.

Відповідаючи на запитання, наскільки успішним є досягнення визначених індикаторів, можна сказати, що тільки за трьома пунктами України вже досягла своєї мети, а саме, максимальне відношення дефіциту державного бюджету до валового внутрішнього продукту; витрати на національну безпеку і оборону становитимуть не менше 3% ВВП; чисельність професійних військових на 1000 осіб населення. Інші завдання перебувають у процесі виконання і, враховуючи динаміку, поставлені цілі навряд чи буде досягнуто.

Список використаних джерел

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
2. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Інформаційно-методичне забезпечення функціонування соціально-економічних систем різного рівня: колективна монографія / за заг. ред. О. К. Єлісєєвої. Дніпро: ЛІРА, 2018.
4. Іщук Я. В., Горна М. О. Загрози продовольчої безпеки України в сучасних умовах // Моделювання та інформаційні системи в економіці: зб. наук. пр. / редкол.: В. К. Галіцин (відп. ред.) [та ін.]. Київ: КНЕУ, 2016. Вип. 92. С. 105–113.
5. Horna M., Ishchuk Y., Khalilova T. Conditions and Factors Forming Investment Attractiveness of Eastern Europe Countries // International Economic Policy. 2017. № 2 (27). P. 131–150.
6. Official web-site of International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org>
7. Світовий банк в Україні. URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
8. S&P Global. URL: https://www.standardandpoors.com/en_US/web/guest/home

ОСНОВНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ ДОПОМІЖНОГО РАХУНКУ ВИТРАТ НА ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Кобилинська Тетяна Василівна,
кандидат економічних наук,
докторант кафедри статистики,
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Статистичний аналіз витрат на охорону навколишнього природного середовища вимагає удосконалення методологічних засад їх вивчення. З цією метою нагальною, необхідною для системи державної статистики України є розробка Методологічних положень зі складання допоміжного (сателітного) рахунку витрат на охорону навколишнього природного середовища (далі РВОНПС).

Розвиток державної статистики передбачає гармонізацію національної системи показників з міжнародними стандартами на рівні, рекомендованому для статистичних служб країн – кандидатів на членство в Європейському